

בסוכות וד' מינים כתבה בהם התורה ענין הדר ויופי. הרב יעקבזון זצ"ל היה מסביר: משל לילד שהיתה אמו צריכה להלבישו בגדי הדר כדי להשתתף בשמחה, הילד בא מהרחוב כשגופו ובגדיו מלוכלכים, והלכה אמו להלבישו בגדי החג היפים על גופו המלוכלך, באו ואמרו לה: לא זו הדרך, אלא קודם תרחצי אותו, ועל גופו הנקי ילבש בגדי יופי. כן הוא הדבר אצל ישראל, בחודש אלול מטהרים את עצמנו, וכן בר"ה ויוהכ"פ, ולאחר-מכן באים עניני הדר ויופי, סוכה נאה, וארבעת המינים דכתיב בהם "הדר". קודם ניקיון והאחר כך היופי.

יש אומרים שסוכות היא לקחה על זרועותיו של הקב"ה שנכנסים בצלא דמהימנותא, ואב הרוצה לקחת את הילד שלו על זרועותיו מסתכל בו אם הוא נקי, ואם הוא מלוכלך מקננו ומרחיצו, ולכן בראש השנה ויום הכיפורים שלפניו מטהר הקב"ה את ישראל מכתמיהם וחטאתיהם.

בקריאת התורה בחגים מתחילים לקרות ב"שור או כשב וכו'", יש אומרים הטעם: מפני ששם כתוב דיני מחוסר זמן שבעת ימים, אותו ואת בנו, ובחגים צריכים לקנות קרבתו, לכן קורים בו כדי להזהיר דינים אלו.

הגר"א שואל: פרשת המועדות מתחילה במועדים "מועדי ה'", ואח"כ מדברת בענין שבת "ששת ימים תעשה מלאכה וכו'", ומתרג': שגם בפסוק זה מרומז ענין החגים, וזהו שאמר הכתוב "ששת ימים תעשה מלאכה" היינו מלאכת אוכל-נפש המותרים בששת ימי חג, אלו: ב' ימי פסח (וי"ט ראשון ושביעי של פסח), ב' ימי סוכות (וי"ט ראשון וש"ת), שבועות, וראש-השנה (יום אחד מדאורייתא), אבל "יום השביעי" היינו יום-הכיפורים, אסור במלאכת אוכל-נפש.

אחרי מועדי ה' התורה מביאה ענין שבת ואח"כ עוד הפעם מועדים, יש מפרשים כי כתוב בחז"ל שאם ישראל שומרים 2 שבתות מיד נגאלים, בגלל זה הקדים ענין שבת שאם ישמרו שבת אז נוכל לעשות את המועדים על פי הראיה ועפ"י בית דין הגדול שבירושלים כשיבנה בית המקדש במהרה בימינו אמן.

בשבת כתוב הלשון "מועדי", ובי"ט כתוב הלשון "מועדים",

כי שבת עשה ה' שהוא יחיד, וי"ט בית-דין קובעין אותם, והם רבים (חיד"א).

אלה מועדי ה' אשר תקראו אתם במועדים. חז"ל דורשים אתם כאילו אתם, אתם אפילו שוגגין אתם אפילו מוזדין, אם כשכתוב אתם אנו דורשים אתם, כל שכן אם כתוב בנים אתם לה שכתוב מפורש אתם, אז בודאי אתם אפילו שוגגים ואפילו מוזדין בכל האופנים אתם בנים של ה'.

בזהר שאומרים לפני סעודת שבת כתוב שבחג יש חיוב גדול יותר משבת להזמין אורחים, ואם לא הזמין עונשו גדול, וזה מרומז בפסוק אלה מועדי ה' אשר תקראו אותם, שצריך להזמין אורחים.

יש גם רמז במשנה במגילה, אין בין יום טוב לשבת אלא אוכל נפש, שבחג צריך להזמין אורחים לאכול.

בתורה כתוב ג' פעמים תיבת "בסוכות", פעמיים חסר בסכת, ואחד מלא בסוכות, חז"ל דורשין אותו בענין דפנות הסוכה. יש אומרים שסכת רמז על המקדשות: ולכן בית ראשון ושני שנחרבו כתיב חסר, אך הבית השלישי מלא, שיהא קיים לעולם, בב"א.

ושמחת בחגך. אומרים בשם הרב מבריסק זצ"ל שהמצוה הכי קשה היא מצות ושמחת בחגך, שצריך להזהר בזה מאוד שלא להיות רגע בצער, כדי שלא לעבור על העשה של ושמחת בחגך.

ושמחת בחגך והיית אך שמח. "אך" אומר רש"י לרבות יום טוב אחרון לשמחה, והגר"א אומר שבסוכות שבעת ימים היו לנו מצות מעשיות 4 מינים לישוב בסוכה, אבל בשמחת תורה אין לנו שום מצות מעשיות רק שמחה, זה הפירוש אך שמח רק שמחה. הרב בנגיס רבה של ירושלים אמר בדרך בדיחותא, למה אומרים בשיר אך אך שמח הרי כתוב בתורה רק פעם אחת אך, רק מפני ש"אך" הוא מיעוט ואין מיעוט אחר מיעוט אלא לרבות.

### ליל ראשון

ליל ראשון לסוכות חובה לאכול כזית פת  
לסוכה, ולרדף לכוון כזית ראשון לקיים מלות  
עשה לאכול פת לסוכה. כמו דאכלת מלה  
ליל ראשון של פסח. ולרדף לכוון גם טעם  
המאכל זכר ליציאת זכר לענני הכבוד

אומרים שבקטע "ושמחת בחגך" יש בו רמז "אגאנץ יאר פריילאך", כי בשנה יש 355 ימים, גימטריה "שנה", תוריד 7 ימים יהיה כמנין שמח 348, וזהו ושמחת בחגך 7 ימים, והיית אך שמח, פירוש תוסף גימטריה שמח 348 ימים, אגאנץ יאר פריילאך.

מספרים על הגר"א שפעם ישב בבית הסדר בסוכות ועמד כל הזמן, מפני שחשש אולי יתנמנם.

כתוב בספר "כתר ראש", שפעם ביום שלישי של סוכות היה הגר"א שמח מאד ושאל אותו אביו למה אתה שמח היום מאוד, וענה לו שיעקב אבינו בא ונתן לו נשיקה, וזה היה ביום השלישי של סוכות באושפיזא של יעקב, ואיך לא אהיה שמח.

לפי שיטת הגר"א מברך לישוב בסוכה מיד כשנכנס, ולפי מנהגינו מברכין רק על אכילת פת או מזונות שיעור כביצה ועוד.

מצות ישיבת סוכה לאכול ולשתות ללמוד ולטייל וכו'.

רמז של הגר"א בענין הדפנות באותיות סכה, שלכתחילה 4 דפנות, ובדיעבד 3 דפנות או 2 דפנות וטפת. (ס' זה סגור מכל הצדדים, כ' סגור מ' צדדים, ה' סגור רק משני צדדים ועוד קצת).

שינת עראי אסורה חוץ לסוכה וחמורה יותר מאכילת עראי, מפני שהוא מרגיש מנוחה גם בשינת עראי.

סוכה מלא בגימטריא 91, שיש 91 סוגי סוכות כשרים בחז"ל. סכה חסר בגימטריא 85, שיש 85 סוגי סוכות פסולות.

סוכה ר"ת סומך ועוזר כל הנופלים. אתרוג ר"ת 1. א"ל ת'בואני ר'גל

ג'אווה. 2. א'מונה שלמה ג'אולה שלמה. ת'שובה

שלמה ר'פואה שלמה ג'אולה שלמה.

כל מזונותיו של אדם קצובים לו מראש השנה עד ר"ה, חוץ מהוצאות

שבת ויו"ט, וזה מרומז במילה "מועד",

המ' בגימטריא 40 "ועד" בגימטריא

80, שהמוציא לחג 40, מקבל כפול

80, גם במשנה הראשונה בשבת יציאות

השבת שתיים שהן ארבע, שאם מוציא על שבת שתיים מקבל כפול

שזה 4.

סוכה בגימטריא 91, ב' השמות א-ד-נ-י ו-הו"ה, א-ד-נ-י

בגימטריא 65, ו-הו"ה בגימטריא 26, ביחד 91.

יש בתורה 2 מצוות שכל גופו במצוה, והם סוכה וארץ ישראל, ועל זה

אמר הגר"א רמז מתהילים ויהי בשלם סוכו ומעונתו בציון (תהלים

ע"ו). אחד שאל הלא יש גם מצות מקוה שכל גופו במקוה, והתירוץ

הוא לפי שיטת הכסף משנה על הרמב"ם, שאומר שמתני האיש נטהר

כשיוצא מהמקוה ולא כשהוא בתוכו.

כתוב בפרשת חיי שרה וד' ברך את אברהם בכל, ואומרים חז"ל זה

מצות סוכה, הגר"א מבאר שזה מרומז בר"ת בכל, ב' בסוכות תשבו

שבעת ימים, כ' כל האזרח בישראל ישבו בסוכות, ל' למען ידעו

דורותיכם כי בסוכות הושבתי את בני ישראל.

כי בסוכות הושבתי את בני ישראל. הטור שואל למה אין עושים

סוכות בחודש ניסן, הרי סוכות הם זכר לענני הכבוד, והענני כבוד היו

מיד כשיצאו ממצרים. ומתרג' הגר"א שלאחר חטא העגל נסתלקו ענני

הכבוד, כמו שכתוב "ורא משה את העם כי פרוע הוא" דהיינו שנעשו

גלויים לעין כולם, שנסתלקו ענני הכבוד, ורק לאחר שהקב"ה סלח

לישראל על חטא העגל, כמו שאמר "סלחתי כדברך", וזה היה

בעשירי בתשרי, מיד אח"כ למחרת יום הכיפורים י"א בתשרי נצטוו

בני ישראל על הקמת המשכן, ובמשך יומיים הביאו תרומת המשכן,

היינו ב"ב וב"ג בתשרי, וב"ד בתשרי לקחו חכמי הלב את תרומת

המשכן לידיהם ומיד בט"ו החלו לעסוק בבנין המשכן, ואז חזרו ענני

הכבוד, נמצא כי בט"ו בתשרי שהוא הזמן שחזרו ענני הכבוד אנו עושים זכר לכך בחג הסוכות. סוכה פשוטו לשון סכך, ויש מוסיפים לשון סוכו כמו שכתוב אצל שרה ששמה יסכה שצפתה ברוח הקודש, כך במצות סוכה אפשר להגיע לדרגת רוח הקודש.

#### ארבעת המינים

כתוב אמרתי, אעלה בתמר, אומר הזהר שאעלה ר"ת א'תרוג ע'רבות ל'ולב ה'דסים שעל ידי ארבעה מינים הללו הוא מתעלה. והגר"א אומר רמז שאת הברכה אומרים על הלולב, אעלה בתמר, וזה לולב. אתרוג דומה ללב וכן בזהר כתוב אתרג דא ליבא, לולב דומה לשדרה, ערבות לשפתיים, והדסים לעיניים, ועם ארבע דברים אלו מקדש את כל גופו.

לולב בגימטריא חיים. לולב ר"ת וטהר לבנו לעבדך באמת.

לולב יבש פסול שנאמר לא המתים יהללו יה, מכיון שלולב בגימטריא חיים, לכן אם זה יבש, זה לא חיים.

לולב מרמז על התורה, שהתורה מתחילה ב'ב' בראשית, והסיום ב'ל' לעיני כל ישראל, ונ"ך יהושע מתחיל ב'ו' והי אחר מות משה, והסיום ב'ל' בדברי הימים, ואלו הם האותיות של לולב.

אתרוג יש בו טעם וריח, לולב שהוא מן התמר יש בו טעם ולא ריח, הדסים יש בהן ריח ולא טעם, ערבות אין בהן לא ריח ולא טעם, לרמז שיש כל מיני אנשים וצריך לקרב את כולם.

ערבי "נחל" ר"ת נ'פשנו ח'כתה ל'ה'.

#### סדר הנענועים

סדר הנענועים לפי שיטת אשכנז מורח דרום מערב צפון מעלה ומוריד, ולפי שיטת ספרד דרום צפון מזרח מעלה מוריד ומערב.

כשאומרים הודו מנענעין בכל מלה בצד אחד, חוץ משם ה' מפני שצריך כוונה ביותר. לוקחים קודם את הלולב בימין מפני שיש בו 3 מצות (לולב הדס ערבה). מברכים על נטילת לולב ולא מזכירים את האתרוג וההדס והערבה, מפני שהלולב גבוה מכולם.

אחד היה במלחמה ואמרו לו להפגין, ושאל למפקד שהוא לא רואה סיבה למה לו להפגין שאינו רואה שום מטרה, אמר לו המפקד אל תשאל, תפגין ואח"כ תראה מה עשית, ואכן אח"כ ראה הרבה הרוגים אצל האויב ובתים נחרבים, כשעמד אותו אדם אח"כ בנענועים נזכר בזה הדבר, ואמר לעצמו שאם הקב"ה מצוה לעשות נענועים אנחנו לא צריכים לראות מיד את התוצאות, ובמשך הזמן נזכה ונראה.

#### קהלת

כתוב בקהלת 7 פעמים הבל הבלים. אומר רש"י זה כנגד ימי השבוע, שואלים המפרשים הלא כתוב בפסוק וירא אלקים את כל אשר עשה והנה טוב מאוד, ואיך אומר שלמה הבל הבלים, ומתרגמים שכשאדם כותב הרבה אפסים 000000 זה כלום אבל כשכתוב מספר אחד בתחילה זה יכול להיות מספר גדול מאד, כמו כן כתוב בסוף קהלת "את האלקים ירא ואת מצותיו שמור" אם יש יראת שמים זה כבר לא הבל הבלים וזה טוב מאוד (הגר"א).

שמחת תורה: החג נקרא "שמחת תורה" שגם התורה שְׂמַחָה יחד עם כל ישראל.

אליבא דהלכתא יש דבר שעושים לכבוד התורה, שמותר בשמחת תורה אפילו שחל בשבת, ואסור בשבת רגילה, שבשבת רגילה אסור למחוא כפיים, מגזירת שמא יתקן כלי שיר, אך בשמחת תורה למרות שחל בשבת, התירו חז"ל למחוא כפיים לצורך כבודה ושמחתה של תורה.

#### פרשת וזאת הברכה

וזאת הברכה אשר ברך משה. עצם הדבר שמשה רבינו מברך, זה בעצמו הברכה.

והם תכו לרגלך. מפרש רש"י תכו עצמן לתוך תחתית ההר, לרגלך בסיני. ובפרשת האזינו מפרש רש"י יסבבנהו, שסבבן בתחתית ההר, שכפה עליהם כגיגית. תכו בגימטריא גיגית.

תורה צוה לנו משה מורשה. שתי פעמים כתוב מורשה בתורה, אחד בפ' וארא ונתתי אותה לכם מורשה, וכאן, רמז שארץ ישראל אין לנו קיום בה רק אם נשמור את התורה, שה"תורה" ו"ארץ ישראל" קשר אחד הם.

בתורה יש כל מיני דינים שלא שייכים לכולם, יש מצוות ששייכות רק לכהן ויש מצוות ששייכות רק לעובד אדמה, ואין כולם מקיימים את כל התורה, רק אם אנחנו מאוחדים אז נחשב שכל אחד מקיים את כל התורה, וזה הכוונה תורה צוה לנו משה "קהלת יעקב".

שמח זבולן בצאתך ויששכר באהלך. כתוב במדרש ותצא לאה לקראתו ותאמר אלי תבוא אמר רבי לוי בוא וראה מה יפה היתה סרסרותן של דודאים לפני מי שאמר והיה העולם שעל ידי הדודאים עמדו שני שבטים גדולים בישראל יששכר וזבולון, יששכר יושב ועוסק בתורה, וזבולון יוצא בימים ובא ונותן לתוך פיו של יששכר והתורה רבה בישראל. שואלים מדוע זבולון נותן ליששכר דבר שהוא חיי שעה – כסף ופרנסה ואילו יששכר נותן לזבולון דבר שהוא עומד לעולם (התורה)? ומדוע דווקא שני שבטים אלו יששכר וזבולון עשו ביניהם עסקה זו ולא שני שבטים אחרים כמו ראובן ושמעון? אומר המגיד מדובנא זצ"ל משל לשני חברים שעושים ביניהם חליפין: ראובן נותן לשמעון מאה קילוגרם ברזל, ושמעון נותן לראובן בתמורה זהב למאה קילוגרם ברזל, אולם מבחינה איכותית זהב תמיד נשאר זהב, וזהב תמיד שווה יותר, ולכן מבחינה איכותית יוצא שכאילו שמעון הפסיד בעסקה זו, מאחר שנתן זהב, מתכת יקרה תמורת ברזל פשוט, אך אם נתאר לעצמנו מצב כזה שבתחילה לשמעון לא היה זהב אלא ברזל, והוא נתן את הברזל לראובן, וראובן נתן לו זהב, ועכשיו הוא מוסר שוב את הזהב לראובן תמורת הברזל, במקרה כזה שמעון לא הפסיד כלום, כי מקבל בחזרה את מה שהיה בידו מתחילה, והנמשל כל השבטים לא היו יכולים לבצע עסקת חליפין ביניהם, כי איך יחליפו חיי עולם (תורה) בחיי שעה? אך זבולון ויששכר שניהם נולדו על ידי הדודאים וזבולון נותן ליששכר קנין עולם הזה, כמו שאמו לאה נתנה לרחל (דודאים), כל אחד מהם קונה ומקבל את מה שהיה שלו בתחילה, בשעת עסקת הדודאים.

ברוך מרחיב גד. אומר רש"י בפרשת ויצא זה מזל טוב, חז"ל אומרים ג"ד ר"ת ג'זמל ד'ל שאם אדם נותן צדקה, יהיה לו מזל טוב.

**יום א' דסוכות ושב"ק** קוראים: מגילת קהלת. מוציאים ב' ספרי תורה, בראשון: קוראים בפרשת אמור "שור או כבש". ד' קוראים. ובשני: מפטיר בפ' פנחס "ובחמשה עשר יום". הפטרה: "הנה יום בא" זכריה י"ד.

#### כניסת החג והדלקת נרות: 5:56

שקיעה: 6:35 מוצאי ש"ק וי"ט: 7:08 ר"ת: 7:47  
סוף זמן ק"ש מג"א: 8:43

אין אומרים לא פרקי אבות ולא ברכי נפשי

**שמחת תורה ושב"ק** קוראים בג' ס"ת: וזאת הברכה. בראשית מהתחלה עד לעשות, מפטיר ביום השמיני בפ' פנחס, הפטרה יהושע א'.

#### כניסת החג והדלקת נרות: 5:47

שקיעה: 6:26 מוצאי ש"ק וי"ט: 6:59 ר"ת: 7:38  
סוף זמן ק"ש מג"א: 8:45

#### אליכטיגין פריילאכין שבת קודש און יו"ט

לע"נ הגה"צ ר' גרשון אביגדור ב"ר חיים זצ"ל נלב"ע י"ג תשרי תשע"ב

הרחמן הוא יקים לנו את סוכת דוד הנופלת

נגיל ונשיש בזאת התורה